

Η ΚΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΜΩΜΟΥ

(Ἀρχαῖος μῦθος)

Ὁ Προμηθεύς, ἡ Ἀθηνᾶ καὶ Ζεὺς ὁ παντεπόπτης ἀγῶνα ἔθεντο ποτὲ περὶ καλλιτεχνίας καὶ Μῶμος ὁ δεινὸς κριτὴς καὶ ἐγνωσμένος σκώπτης ὤρισθη ὡς ἐκτιμητὴς ἐκάστης ἐργασίας.

Καὶ ἐπλάσεν ὁ Προμηθεύς τὸν ἄνθρωπον τὸν πρῶτον, ἡ Ἀθηνᾶ περικαλλῆ οἰκίαν καὶ μεγάλην καὶ ὁ Κρονίδης, ἐργασθεὶς μετὰ πολλῶν ἰδρώτων, τὸν ταῦρον ἐξεπόνθησε πυριμανῆ πρὸς πάλην.

Καὶ ἕκαστος ἐθαύμαζε τὸ φιλοτέχνημά του καὶ ἐνδομύχως ἔχαιρε τὸ ἄθλον ἀναμένων, ὅτε προσῆλθεν ὁ κριτὴς—καὶ τὸ μείδιμά του πικρὸν ἐξέλαμψεν εὐθύς καὶ εἶπεν ἀγριαίνων :

«Ἴδέ, ἰδὲ τί πράγματα! — ὦ Προμηθεῦ, αἱ φρένες δὲν ἐπρεπε νὰ κρύπτονται ἐντὸς τοῦ ἐγκεφάλου, ἀλλὰ νὰ κρέμανται ἐκτὸς ὡς ἀνοικτοὶ ἀδένες, ἐλέγχουσαι τὴν ἀρετὴν καὶ τὸ αἰσχρὸν τοῦ ἄλλου.

«Ἄς ἴδωμεν τῆς Ἀθηνᾶς τὸ ἔργον.—Μνήσθητί μου . . . χωρὶς τροχῶν ὁ οἶκός σου; Ἄλλ' ἂν τυχὸν θελήσω νὰ μεταβῶ εἰς ἄλλην γῆν ἢ γείτονες ἐχθροὶ μου μὲ ἐνοχλῶσιν, ἔρμαιον τὸν οἶκόν μου θ' ἀφήσω;

»Ὁ Ζεὺς, πιστεύω, εἴμαρται νὰ λάβῃ τὸ βραβεῖον. Ἄλλ' ὄχι . . . ὦ δεινοὶ θεοί, τί ἔργον εἶνε τοῦτο; Ποτέ, ποτέ δὲν θὰ πεισθῶ πῶς εἶσαι σύ, Κρονίων, τοῦ ταύρου ὁ δημιουργὸς καὶ ὅτι πλάττεις οὕτω.

»Καλέ, πῶς εἶνε δυνατὸν τὰ κέρατα ὁ ταῦρος νὰ διευθύνῃ ἀκριβῶς, χωρὶς ἐπὶ ἐκείνων νὰ ἔχη καὶ τοὺς ὀφθαλμούς; Πῶς θὰ παλαίῃ γαῦρος, χωρὶς νὰ πλήττῃ τὸν ἐχθρὸν τὴν πληξίν διακρίνων;»

Ἄλλ' ὅμως ἤδη φοβερὰ ὤργισθη ὁ Κρονίδης καὶ τὸν κριτὴν ξυλοκοπῶν «Τὰς ἀρετάς, τῷ λέγει, αἰσχιστον τέκνον τῆς Νυκτός, δὲν ἔτυχε νὰ ἴδῃς, ἀλλ' εἶδες ὅ,τι νοῦς τυφλὸς ἐδύνατο νὰ ψέγῃ!»

Τοῦ μύθου μου τὴν ἐννοίαν οἱ πάντες ἐννοεῖτε : ὁ Μῶμος ἤδη ἔπεσε μετὰ τῶν Ὀλυμπίων· ἀλλ' ἀναφαίνονται συχνοὶ κριταὶ καὶ τεχνοκρίται τοῦ Μώμου τέκνα γνήσια καὶ — λείπει ὁ Κρονίων!

ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ Ι. ΒΑΛΒΗΣ

ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΩΝ ΚΙΝΗΤΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΜΕΤΑΤΡΕΠΟΜΕΝΩΝ
ΕΙΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΝ

Ἐκ τῶν μεγίστων ἐπινοήσεων τοῦ αἰῶνός μας, ὅστις δικαίως ἐκλήθη αἰών ἐπινοήσεων, δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι εἶνε καὶ ἡ τῶν δυναμοηλεκτρικῶν μηχανῶν εἰς ἠλεκτρικοὺς κινητήρας. Ἡ ἐπινοήσις τῶν μηχανημάτων τούτων εἶνε ἐκ τῶν ἐνεργητικωτέρων καὶ τῶν μᾶλλον συντελουσῶν εἰς τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν ἐν τῷ πολιτισμῷ πρόδον τῆς ἀνθρωπότητος. Δι' αὐτῶν ἐπετεύχθη ὁ τρόπος τῆς ἐπιβλαβέως χρησιμοποίησις τῶν ἀφθόνων δυνά-

μεων, ἃς χορηγεῖ ἡμῖν ἡ φύσις, τῶν ποταμῶν, τῶν καταρρακτῶν, τῶν παλιρροῶν, τῶν ἀνέμων, κλπ. αἱ πλεῖστοι τῶν ὁποίων ἀπόλλυνται ἀχρησιμοποίητοι ἐπὶ τῶν ὁρέων, τῶν αἰγιαλῶν καὶ ἐν γένει τῶν ἀκατοικοίτων τόπων. Πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὗται ἀπὸ τοῦδε δύναται νὰ περισυναχθῶσι καὶ νὰ μεταβιβασθῶσι δι' ἀπλοῦ τινος ἀγωγοῦ νήματος ὅπουδῆποτε εἶνε χρήσιμοι.

Ἴδου πῶς δύναται ἡ δύναμις καταρράκτου ἢ ποταμοῦ νὰ μεταβιβασθῆ εἰς ἀπόστασιν τινα καὶ νὰ κινήσῃ οἰανδῆποτε μηχανήν.

Εἰς τὴν κοίτην τοῦ ποταμοῦ ἐμβαπτίζεται πτερωτὸς τροχὸς τιθέμενος εἰς κίνησιν ὑπὸ τοῦ ρεύματος τοῦ ποταμοῦ· παρὰ τὰς ὀχθὰς τίθεται δυναμοηλεκτρικὴ τις μηχανή, γράμμ καθ' ὑπόθεσιν, λαμβάνουσα τὴν κίνησιν αὐτῆς παρὰ τοῦ τροχοῦ καὶ μεταβιάζουσα τὸν ὑπ' αὐτῆς παραγόμενον ἠλεκτρισμὸν διὰ μεταλλικοῦ τινος νήματος εἰς τινα ἠλεκτρικὸν κινητήρα, εὐρισκόμενον ἐν τινι πόλει μακρὰν τοῦ ποταμοῦ (1). Ὁ κινητὴρ οὗτος τιθέμενος εἰς ἐνεργεῖαν ὑπὸ τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος δύναται νὰ μεταδώσῃ τὴν κίνησιν αὐτοῦ εἰς οἰανδῆποτε μηχανήν κοινωνοῦσαν μετ' αὐτοῦ δι' ἀτέρμονος ἰμάντος καὶ μέλλουσαν νὰ ἐκτελέσῃ ἐργασίαν τινα. Ὄντως λοιπὸν πᾶσα φυσικὴ δύναμις δύναται νὰ χρησιμοποιηθῆ μετατρεπομένη εἰς ἠλεκτρικὴν καὶ μεταβιβαζομένη διὰ μεταλλικοῦ νήματος εἰς οἰανδῆποτε ἀπόστασιν.

Ἄλλὰ καὶ αἱ τεχνηταὶ κινητικαὶ δυνάμεις, ὅσων ὁ ἀτμός, τὸ κροτοῦν ἀέριον, κτλ. δύναται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον νὰ μετατραπῶσιν εἰς ἠλεκτρικὴν καὶ νὰ μεταβιβασθῶσιν εἰς οἰανδῆποτε ἀπόστασιν, ὅταν πρόκειται νὰ ἐκτελέσωσιν ἐργασίας εἰς διαφόρους τόπους, ἢ ὅταν δὲν δύναται νὰ μετενεχθῶσιν εἰς τὸν κατάλληλον. Οἰαδῆποτε ἐν γένει ἀχρηστος δύναμις δύναται νὰ μετατραπῆ εἰς χρήσιμον καὶ λυσιτελῆ.

Ἐντεῦθεν ἀναρίθμητοι ἐφαρμογαὶ ὑπάρχουσι ἐν τῇ βιομηχανίᾳ τῆς μεταβιβάσεως τῶν κινητικῶν δυνάμεων, ἀδιαλείπτως δὲ πολλαπλασιάζονται καὶ ἀνέρχονται τὰς βαθμίδας αὐτῆς. Ἴδου ἐν περιλήψει αἱ κυριώτεραι τῶν ἀπὸ τοῦ 1879 γενομένων.

Κατὰ τὸν Μάϊον τοῦ 1879, δύο μηχανικοὶ, καλούμενοι Φέλιξ καὶ Χριστιανός, κατώρθωσαν ἐπιτυχῶς νὰ ἀροτριάσωσιν ἀγρὸν διὰ τινος ἠλεκτρολάτου μηχανῆς, ἣν ἐτέθη εἰς κίνησιν ἀτμομηχανῆ κειμένη εἰς ἀπόστασιν 2 χιλιομέτρων.

Τῷ 1881 ἕτεροι μηχανικοὶ μεταχειρισθέντες τὸ αὐτὸ σύστημα ἐπέτυχον διὰ μιᾶς μόνης ἀτμομηχανῆς νὰ κινήσωσι πολλὰς περιστροφικὰς ἢ φυγοκέντρους ἀντλίας, μακρὰν καὶ εἰς διαφόρους θέσεις κειμένας, καὶ χρησιμεύσας εἴτε εἰς ἀποξήρανσιν τελευτωδῶν μερῶν, εἴτε εἰς ἀρδευσιν ἀμπέλων.

Τῷ 1881, 1882, 1883 αἱ ἠλεκτρικαὶ ἐκθέσεις τῶν Παρισίων, Μονάχου καὶ Βιέννης περιέκλειον ἐπίσης ἰκανὰ

(1) Ἄντι νὰ μεταβιβάσῃ τὸν ὑπ' αὐτῆς παραγόμενον ἠλεκτρισμὸν ἢ ρηθεῖται δυναμομηχανῆ εἰς κινητήρα δύναται νὰ τὸν μεταβιβάσῃ εἰς φωτιστικὴν συσκευὴν· τότε δὲ ἡ κινητικὴ τοῦ ποταμοῦ δύναμις μετατρέπεται εἰς ἠλεκτρικὴν φωτιστικὴν ἐνεργεῖαν καὶ οὐχὶ κινητικὴν δύναμιν περὶ ἧς κυρίως ὁ λόγος.